

Vstupy do neznámých sfér naší psychiky zadními vrátky. Vědomí musí být čisté a průzračné jako hladina horského jezera, má-li opravdu zrcadlit nebe

Karel Funk

Holotropní dýchání, hypnotická regrese do minulosti a podobné praktiky zdánlivě pomohly již tisícům lidí zbavit se nejrůznějších psychických bloků, stresů, zábran z dávné i nedávné minulosti. Mnohdy působí jejich momentální výsledky jako zázrak. Pomoc? Zázrak? Opravdu? Položme si otázku pro někoho snad zdánlivě rouhavou či provokativní: je ona úleva či úzdrava vždy žádoucí pomocí? A když pookřejeme a oklepeme se, co uděláme se svou psychikou dál? Nezachová se naše duše pak jako opilec, propuštěný předčasně ze záchytky? Někdo svou v něčem nyní ozdravenou duši lépe použije k užitku svého vývoje. To bývají řídké výjimky. Jiný právě naopak. My, kteří jsme se k procesu holotropního dýchání, hypnotické regrese, dianetického způsobu a podobných praktik nedostali, ať už z absence příležitosti, z opatrnosti, aby nám někdo druhý nesahal bez naší kontroly do nejniternějších záležitostí, či z obavy před injekcemi nečistých a nezpracovaných povahových sil resp. aurických výronů instruktora či hypnotizéra do našeho obnaženého a bezbranného nitra, nebo prostě proto, že nám to nedovolil jakýsi neznámý „instinkt“, nemusíme litovat. Co když se právě máme dále potýkat se svými psychickými těžkostmi či bloky, v jejich důsledku procházet zkušenostmi a nesnázemi a tím postupně sílit, zocelovat se a mnohdy i bezděčně získat protilátky, které nám pak už nikdo nevezme a které můžeme používat i pro pomoc druhým? Čím větší síly je třeba vynaložit k překonání tíže či zla, tím silnější moc dobra bude zářit z takto dosažené proměny, byť by se dala pomalu a bolestně. Protrpěná bolest, zošklivění si zla se stává nejlepší pákou k opačnému nasměrování a výzbroji.

Hypnóza, autosugesce atd. nejsou v souladu s esoterními zákonitostmi. Mohou mít a mají výsledky jen vnější, přechodné. Trvalých výsledků nedocílují, protože sugesce je lživá, zatímco uzdravení lze navodit pouze stykem s pravdou. Používáním těchto metod se člověk staví do role pasivního spotřebitele, očekávajícího pomoc odjinud a bez své zásluhy.

C. G. Jung upozorňuje, že při psychoterapeutických analýzách jsou pacientovy emoce vždy lehce nakažlivé, jestliže obsahy jeho nevědomí jsou identické s obsahy analytikovými. Pak oba spadnou do stejné temné díry nevědomí, do stavu vzájemné projekce a spoutání jeden druhého vzájemným nevědomím. Říká: „Obapolná nevědomost je ovšem velmi matoucí jak pro analytika, tak pro pacienta; je ztracena veškerá orientace a taková analýza končí katastrofou. Ani analytikové nejsou absolutně dokonalí a může se stát, že příležitostně jsou v určitých hlediscích nevědomí... Pak nastává stav participace nebo přesněji řečeno stav osobní kontaminace skrze obapolnou nevědomost. Podle mé zkušenosti může být projikováno cokoli a erotický přenos je pouze jedna z mnoha možných forem přenosu. V lidském nevědomí existují mnohé další

obsahy, které mají tak vysoce emocionální povahu, a ty se mohou projíkat právě tak jako sexualita."

Tato Jungova zjištění se týkají zkušeností s psychoanalýzou ve vědomém stavu klienta. Není jistě nutno zdůrazňovat, že pro některé „seance“ při ztlumeném či zcela potlačeném vědomí toto platí dvojnásob. Známy český sexuolog Petr Weiss se ve svém znaleckém posudku z r. 2014 zabýval psychikou a rozpolžením poškozených dívek z procesu „odháčkování“ J. Dobeše alias guru Járy. O většině z nich hovořil jako o vysoce inteligentních osobnostech, na které měl Dobeš dlouhodobý systematický vliv.

Na otázku, proč ženy neodešly před odháčkováním neboli samotným pohlavním aktem s Dobešem ze semináře, uvedl: „Byly ve stavu změněného vědomí dosaženého holotropním dýcháním...“ Podobných případů ve stavu holotropního dýchání se od 90. let vyskytlo více.

Poučné pro současnou situaci předvádějících se a inzerujících „psycho-opravářů“ nejrůznějšího ražení a metod je i další Jungovo uvažování: „V psychologii je velmi důležité, aby se lékař nesnažil o vyléčení za každou cenu. Člověk musí být nesmírně opatrný, aby pacientovi nevnucoval svou vlastní vůli a přesvědčení. Musíme mu poskytnout určitou míru svobody. Nemůžete lidi vyrvat, vytrhnout z jejich vlastního osudu, právě tak jako v medicíně nemůžete vyléčit pacienta, když ho příroda určila k smrti. Někdy je to skutečně otázka, zda je vám dovoleno zachránit člověka před osudem, kterému se musí podrobit v zájmu svého dalšího vývoje. Nemůžete určitým lidem zabránit v tom či uchránit je před tím, aby neudělali příšerný nesmysl, protože je to v jejich povaze. Když jim ji vezmu, nemají z toho žádný prospěch. Získáme prospěch a psychologický vývoj jen tehdy, když přijímáme sami sebe takové, jací jsme a tím, že jsme natolik opravdoví, že žijeme životy, které nám byly svěřeny. Naše hříchy, chyby a omyly jsou pro nás potřebné, jinak jsme připraveni o nejcennější popudy k vývoji. Když nějaký člověk odejde poté, co slyšel něco, co by mohlo změnit jeho vnitřní stav a nevěnuje tomu pozornost, nevolám ho zpět. Stará čínská Kniha moudrosti praví: „Mistr to říká jednou.“ Neutíká za lidmi, není to dobré. Ti, kdož to mají slyšet, porozumí a ti, jimž není dáno to pochopit, nebudou slyšet...

Důvěřuji v to, že v každém je vůle žít, a ta mu pomůže zvolit si věc, která je pro něho správná. Když léčím nějakého člověka, musím být mimořádně opatrný, abych ho nesrazil k zemi svými názory nebo svou osobností, protože on musí bojovat svůj osamělý zápas životem a musí být schopen spoléhat se na svou, možná neúplnou výzbroj a důvěřovat ve svůj, možná velmi nedokonalý cíl. Když řeknu, „To není dobré a mělo by to být lepší,“ připravuji ho o odvalu. Musí orat své pole pluhem, který možná není dobrý; můj je snad lepší, ale k čemu je mu to dobré? On nemá můj pluh, mám ho já a on si ho nemůže půjčit; musí používat své vlastní, možná velmi nedokonalé nástroje a musí pracovat se svými zděděnými schopnostmi, ať jsou jakékoli. Pomáhám mu, samozřejmě, mohu například říci: „Vaše myšlení je naprosto dobré, ale snad byste se mohl zlepšit v jiném ohledu.“ Když to nechce slyšet, nebudu naléhat, protože nechci, aby se odchýlil.“ Znal jsem pana ing. Soukupa od Č. Budějovic, který měl před lety úspěšnost léčby rakoviny 80 - 90 %. Několika uzdravení jsem byl svědkem. Vždy však nabádal, aby pacient "nezlobil", polepšil se, hledal své chyby, jinak že se rakovina vrátí. A věru, často se vracela. Měl jsem i další zkušenost: Hned několika lidem s rakovinou jsem poradil navštívit pana Soukupa, s tím, že je tu veliká naděje. Až na jednu výjimku to ti ostatní zamluvili, odbyli poukazem na šarlatány apod., tedy nevšimli si té informace o úspěšnosti uzdravení, sami si o sobě bezděčně rozhodli. Uši k slyšení jim dát nelze, mozek k myšlení taky ne, tedy jsem svou informaci a nabídku kontaktu poskytnul jen jednou, a to ještě klidným, nepropagujícím způsobem. Bylo to na nich. Byli moc pyšně "chytří", neuměli naslouchat a vyhodnotit ani tuto jednoduchou informaci. Jak byla zřetelná jejich nejasnost myšlení, zamotanost nitra místo průzračnosti jednoduché logiky a reakce. Bylo to spíše zamotání karmické, což je totéž. Pan Soukup nijak nečaroval, dával jen lásku a světlo.

Nad popisy prožitků různých světů, stavů dávné minulosti a podobně, které poutavě a snad někdy i trošičku pyšně líčili účastníci holotropního dýchání, si mnohý jen marně povzdechne - Jak by to bylo krásné, kdybych i já... Někteří prožili těmito metodami i svou minulost, či za ni takové obrazy považovali, jiní se pohybovali v grandiózních výtvořech vlastní fantazie, která uměle uvolněna a předrážděna předvádí předčasně a nepřírozeně svou netušenou plasticitu a bohatství. V onu chvíli se ovšem vše prožívané jeví jako realita. Člověk přesvědčený, že byl ještě nedávno opicí, se může šklebit jako opice, skřehotat jako opice, s potěšením se rozhoupá i na lustru. Kdyby se tímto procesem rozhodl projít katolík, prožije si snad i různá fiktivní nebička plná třeba i andělíčků, světců, možná i s hněvivým Bohem Otcem nebo sladkou Marií. Zážitek ženského božstva je zde však častý i u nevěrců nebo jinověrců. Otevření těchto světů bývá však mnohdy jen fiktivní. Nelze skutečně proniknout k vyšší kvalitě, než jaké jsme před tím dosáhli ve stavu denního vědomí, nelze proniknout nad svůj stupeň duchovnosti, který jsme někdy získali celým svým minulým vývojem. Nelze se vedrat mezi bytosti či světy, na které ještě nejsme připraveni. Pravé Světlo Ducha se moudře ochraňuje a zahaluje před pohledem těch, kteří se s ním ještě bytostně nespojili, kteří se na životě Ducha ještě prakticky vědomě nepodílejí. A co je ono podílení? Opět jen přirozený postup vývojové cesty, kde se vše poznané a získané snažíme aplikovat v denním životě, kde vše, čím jsme, co máme od Boha propůjčeno na tento život, nabízíme ochotně a bez výhrad živoucímu Bohu, přenecháváme Mu všechny své síly, schopnosti, aby On jimi vládl, řídil je, obnovoval, posvěcoval. Toto pak není únik výš, ale vzestup výš, povznesli-li jsme výš celý svůj praktický život a snad i část našeho okolí.

Ne lacině rozšířené vědomí, ale zaslouženě rozšířený stav naší duše, která si prací na sobě a překonáváním překážek a nízkosti sama pod sebou vystavěla schody, nám

umožní vnímat bezměrnost duchovního Bytí v jeho plnosti nekonečného štěstí. Až po vyrovnání dluhů lze dohlédnout nejvyšších nebeských výšin i proniknout do nejhlubších hlubin ze svobodného denního vědomí. K této pomoci je duchovní svět trvale připraven a k jejímu přijetí není třeba ani zvláštních metod (přirozených možná před dávnými dobami pro tehdejší šamany), ani lepších a ještě lepších učitelů, metod, energií, vibrací, kódů a dalšího okultního haraburdí, ba ani zvláštních osobních poučení. Je to jen na nás.

Duchovní badatel, někdejší předseda Anthroposofické společnosti, slovanský historik dr. Zdeněk Váňa, CSc, jeden z malého počtu výjimek mezi spíše netvůrčími antroposofy, který dokonale dokázal naučené poznatky samostatně používat, aplikoval na problém rozšířeného vědomí a na jeho možnosti proniknout k informacím o všech oblastech vesmírného bytí poznatky duchovní vědy. Jako první u nás (a snad nejen u nás) podal zcela unikátní, přesto však prosté a jasné, hlavně ale převratné a velice užitečné vysvětlení těchto metod a jejich účinků, které, máme-li uši k slyšení a nitro k akceptování, zbourá celý boom metod rozšířeného vědomí prostým použitím duchovních zákonitostí.

Vysvětluje, že Grofovy výzkumy ukazují, že lidské vědomí je schopno v sobě oživit zážitky vlastní embryonální existence, početí i narození, rodové i kolektivní vzpomínky včetně vzpomínek na minulé inkarnace. Může se ztotožňovat s vědomím rostlin a botanických procesů, ale též s neživou hmotou, kovy, kameny. Skrývá se v něm možnost pronikat do vědomí zvířat, druhých lidí, setkávat se s mytickými postavami, bohy, démony.

Již pouhý výčet hlavních výsledků Grofova výzkumu naznačuje, že jde vesměs o jevy, jež tvoří obsah duchovní vědy, rozvíjené již před sto lety. Výpovědi pokusných osob často do určité míry potvrzují a ilustrují to, co o možnostech lidského vědomí podrobně vypovídá Rudolf Steiner ve svých spisech a přednáškových cyklech.

Na rozdíl od parapsychologů a současných transpersonálních psychologů je však možno se u Rudolfa Steinera kromě jiného též dozvědět, v čem vlastně podstata rozšířeného vědomí spočívá. Ze tří schrán lidské duchovní bytosti - fyzické, éterické, astrální - je klíčem k nadmyslovému prožívání éterické tělo, nositel sil života a zrcadlo duševních sil, včetně paměti. Vývoj lidského vědomí závisí na jeho vztahu k ostatním článkům. Zatímco dnes je cele spojeno s tělem fyzickým, od něhož se odlučuje až ve smrti, a podmiňuje tak vědomí vázané na smyslové vnímání, v raných fázích vývoje člověka souviselo éterické tělo s tělem fyzickým poměrně volně, prostíralo se i do jeho okolí a umožňovalo tak vnímání nadmyslových skutečností matným, spíše snovým způsobem. U některých Asiatů se toto dochovalo dosud. Není to stav pokročilý, nýbrž zaostalý. Na tomto stupni vývoje vznikaly mýty, zážitky bohů, démonů a elementárních bytostí, na vyšší úrovni mystéria, a při jeho doznívání hluboké spirituální nauky jako taoismus, védanta, jóga, buddhismus, na Západě pak vedle starých mystérií též myšlení před Sokratovských filosofů.

Vývoj směřoval ke stále těsnějšímu sepětí éterického těla s fyzickým, což znamenalo hlubší ponoření do světa smyslů a s tím spojeného intelektuálního chápání světa, vykoupeného ztrátou starého jasnozření. Tento proces byl prožíván jako „pád do hříchu“ (vlastně do hmoty) a „vyhnání z ráje“, u starých Germánů jako „soumrak bohů“ (viz např. Wagnerova opera téhož názvu). Mystéria ztrácela svou působnost a jejich brány se začaly zavírat. Pokud se chtěl člověk znovu spojovat s duchovním světem, musel se uchýlovat k násilným, ba drastickým prostředkům, jako jsou různé šamanské praktiky, některé formy jógy, přísná askeze, drogy. Vznik západní přírodní vědy, založené pouze

na smyslovém pozorování a jeho intelektuální interpretaci a vedoucí k materialistickému pojetí světa, představuje jakýsi nulový bod celého procesu. Na Východě, zejména v Indii, se starý stupeň volnějšího spojení éterického a fyzického těla uchovával déle, mnohdy až dodnes; odtud také snad větší možnosti jógy v indickém než v západním prostředí.

Je však třeba si uvědomit, že vývoj k materialismu, typický především pro západní lidstvo, nelze chápat jednostranně jako tragédii, jako jakési vymknutí z božího plánu, ale že z vyššího hlediska představuje určitou nutnost. Člověk musel sestoupit ze svých výšin tak hluboko do údolí hmoty a ztratit vědomí svého božského původu, aby získal ve svém odloučení jinou hodnotu, která mu dává novou možnost dalšího vývoje - svobodu. Z této svobody by měl nyní začít vystupovat opět vzhůru, ke ztracenému Bohu, jako samostatná, svobodná bytost, a to zdokonalováním schopností, které na své dosavadní cestě získal: zjemňováním a rozšiřováním vnímání ze smyslového v nadsmyslové, očištnou charakteru a oživením pouze stínového abstraktního myšlení, vázaného nyní na smysly a mozek, které bude pak od smyslů odpoutané, produchovnělé a zřivé; obojí pak provázet vytrvalým úsilím o morální zdokonalování. Touto cestou je možno uvolnit éterické tělo opět z jeho těsného spojení s tělem fyzickým a proměnit je v zrcadlo duchovních skutečností a jejich vědomého prožívání. To je také cesta k rozšířenému vědomí, které sleduje duchovní věda anthroposofie. Je to samozřejmě zcela jiné vědomí, než jaké se praktikuje na okultních „cirkusech a varieté“.

Porovnáme-li metody, které používá ve svých experimentech transpersonální psychologie a příbuzné směry, s duchovní vědou, pak zjišťujeme, že jde o drogy (zejména LSD), holotropní dýchání, šamanské praktiky, hypnotizující hudbu (např. psychedelic music 60. let nebo nynější tzv. relaxační či meditační hudbu), inkarnační regresi, domnělý jasnovid do minulosti, případně i přímou hypnózu, jejímž prostřednictvím se zkoumají minulé inkarnace. Všechny tyto metody a jejich varianty mají tři společné jmenovatele:

1. utlumené vědomí zkoumané osoby během prožitku - já je potlačeno nebo vymístěno
2. s tím potlačení svobody a svobodného úsilí o poznání člověka, který se stává pouhým pasivním objektem v rukou experimentátora, něčím jako plastelína
3. naprosté opomíjení morálního faktoru, který je v přípravě pro skutečné, nezkrácené duchovní poznání nezbytnou podmínkou, neboť vědomí musí být čisté a průzračné jako hladina horského jezera, má-li opravdu zrcadlit nebe.

Rozšířeného vědomí je v uvedených experimentech tedy dosahováno vesměs vnějšími prostředky a nikoli vlastním vnitřním úsilím při zachování kontrolního činitele bdělého vědomí, jak by to odpovídalo člověku na dnešním stupni vývoje, z něhož právě vychází anthroposofie. Její cesta je namáhavější a pomalejší, zato však jistější a zdravější.

Je možné připustit, že mechanickým způsobem lze rychleji dosáhnout uvolnění éterického těla a tím i nadsmyslového prožívání, ale za cenu subjektivního zkreslení nebo sugestivního ovlivnění experimentátorem. To, co člověk při takto pojatém experimentu prožívá, je především obsah vlastního podvědomí a zvenčí přijaté představy. Je-li například přesvědčen, ať už jako odborník nebo jako laik, že vesmír vznikl velkým třeskem, pak tuto představu prožívá v rozšířeném vědomí intenzivně zevnitř jako „skutečnost“. Podobně je tomu s obsahem vědomí experimentátora, které může být při umocněné percepci zkoumané osoby vnímáno do jisté míry jako vlastní. Pak utvrzují jeden druhého a berou to jako záruku objektivitu.

Jestliže do takto neočištěného a vlastním úsilím nevypracovaného nadsmyslového prožívání zasáhne něco objektivního, pak to mohou být nanejvýše skutečnosti a bytosti nižší astrální sféry, které se často projevují také v mediálních stavech a mohou člověka oklamat i krásnou, vznešenou podobou. Ba i mohou sdělovat falešnou identitu, například jméno některého archanděla. ("Hurá mluvil jsem s archandělem Michaellem...") Patří k duchovním zkušenostem, že na rozdíl od vyšších duchovních bytostí, k nimž není snadné proniknout, se tyto nižší bytosti člověku spíše vnucují a kontakt s nimi je proto poměrně snadný. Prozrazují to ostatně i četné kresby, jimiž se pokusné osoby snaží znázornit své zážitky. Právě proto, že vědomí já je utlumeno a že chybí možnost bdělé kontroly a rozlišování, může člověk podléhat v tomto stavu dalekosáhlým iluzím. Stává se nečekaně malířem jakéhosi neurčitěho rozmazaného tajemna - a jak je lákavé se touto výjimečností prezentovat a výstavy činit, je to téměř synonymem jakési pokročilosti. Opak je ale pravdou.

Jak poukazuje Rudolf Steiner, také na stupni imaginativního poznání, dosaženého vlastním vnitřním úsilím, je z počátku těžké rozlišovat obsah vlastní duše od duchovní skutečnosti a člověk si tu musí střízlivě přiznávat, že zatím neví, co je na jeho zážitku subjektivně zabarveno a co je vlastní duchovní realita, na kterou je imaginace jen poukazem (k vlastní duchovní skutečnosti může dospět až na vyšších stupních poznání - inspirací a intuicí).

Daleko více pak musí platit tyto obtíže v rozlišování pro zážitky rozšířeného vědomí, dosahované vyloženě atavistickými metodami, které jsou jen přežívajícím pozůstatkem překonaných stupňů lidského vědomí a nemohou dnešnímu člověku v jeho vývoji skutečně pomoci, ale jsou spíše jeho překážkou.

Výzkumy transpersonální psychologie a příbuzných disciplín znamenají sice významný obrat v nahlížení na současnou vědu směrem k překonání jejího dosavadního materialistického marasmu, prováděné experimenty důrazně upozorňují na transpersonální skutečnost. V tom je jejich relativní hodnota. Je však třeba si přitom uvědomit, že tyto metody pravou cestou k duchu nejsou. Duchovní svět má pro vstup své vlastní podmínky, které nelze obcházet žádnými zadními vrátky.

Z reakce čtenářky:

Poslední články na tomto webu jsou na téma, dnes tak časté, být duchovní hned, včera bylo pozdě.

A tak se neustále, vzdor varování rozmáhají už i velice nebezpečné praktiky, které sázejí na lidskou lenost a ješitnost.

Nebudu se dále šířit, máte to tu popsané. Zneužívání starých praktik, které možná fungovaly ve stavu vývoje ega a duše té doby. Že to působí zhoubně a může to přivodit těžké duševní poruchy a narušit karmu na několik vtělení, to těm "mistrům" a jejich pomatených žákům nevysvětlíme....snad jen tehdy, když cosi vyvrcholí aférou, o které mluví média.

O tom panu Dobešovi jsem už kdysi věděla, jak v Jablonci "vymetal karmu pírkem z křídla anděla" a také "odblokoval" minulost, tenkrát tomu říkal jinak a ne "odháčkování".

Vinou hrozného způsobu života, kdy se i duchovno stává v podstatě majetkem ega, profitují tyto morální zrůdy.

Vracím se zase ke Steinerovi a jeho snad nejcennější radou, kterou si pamatuji a v duchu opakuji, abych někde "nesklouzla": Při duchovní cestě je třeba udělat několik kroků v mravnosti, než udělám jeden krok v duchovnu.

Musí se počítat s mravností a svědomím. Morálku určují lidé, ale mravnost je něco jiného. To byl apel Václava Havla na občany a politiky. Právě ta mravnost a láska, na které apeloval, stala se bičem, kterým jeho památku mnozí bičují. Prý Prvadoláskář, který za momentální marasmus může. Jo, sahat někomu do svědomí, namáhat se a poctivě pracovat, třeba na vývoji duše a ducha (ne si rychle a snadno zaplatit jakýsi duch. kurs), to se nenosí. Někdy mám pocit, že se lidé nepoučí, dokud na ně nedolehne něco mnohem těžšího. Ukrajina je tak blízko!!!